

DA LI ĆE POPUŠTANJE ZDRAVSTVENIH MERA UTICATI NA VEĆU POTROŠNJU PIĆA

Oprezno „nazdravlje“

Mada se očekuje da će ovog leta, zbog popuštanja zdravstvenih mera, biti održani planirani letnji festivali i manifestacije, proizvođači pića nisu optimisti da će se potrošnja vratiti na pretkrizni period. Naprotiv, procenjuju da će oporavak trajati dugo i da je sada najvažnije da se situacija dodatno ne pogoršava ako eventualno uslede nova zatvaranja. Zato od države traže poreske olakšice, uključujući i zaustavljanje rasta akciza na alkoholna pića.

Piše: Marica Vuković

Proizvođače pića u Srbiji je sredinom juna obradovala odluka Kriznog štaba o dodatnom popuštanju protivepidemijskih mera, koje se odnose na rad ugostiteljskih objekata, okupljanje na otvorenom i u zatvorenom, sportske događaje, proslave i mature. Ipak, još ne mogu da odahnu, jer niko sa sigurnošću ne zna da li će uslediti novi talasi pandemije, pa time i da li će biti novih zatvaranja. Kompanije koje posluju u industriji pića trenutno svode računice koliko se manje točilo u proteklih više od godinu dana i nerado procenjuju kako će i kada ispeglati uknjižen minus.

Zatvaranje lokala usled pandemije korona virusa i rad od kuće „prekomponovali“ su ustaljenu potrošnju piva, bezalkoholnih pića, mineralnih i flaširanih običnih voda. Kako ti proizvodi ne spadaju u one koji su neophodni u svakodnevnoj upotrebi, njihova potrošnja je u nekim mesecima bila skoro upola manja nego pre korone, jer su neke druge nabavke građanima bile važnije.

Tokom prethodnih godina, promet piva u ugostiteljstvu iznosio je oko 32 odsto od ukupnog učešća na tržištu, dok se preostalih 68 odsto plasiralo kroz supermarket, kioske i druge maloprodajne objekte.

„Skoro tri veka stara, srpska pivarska industrija svakodnevno trpi velike gubitke usled pandemije korona virusa. Za nama je više od godinu dana ograničenog rada ugostiteljskih objekata, kao i zabrana organizovanja muzičkih i drugih dešavanja, što je svakako bio veliki udarac za industriju“, kaže izvršni menadžer Udruženja pivara Srbije Andreja Pavlović.

Oporavak će biti dugotrajan

Srbija je drugi izvoznik piva u EU, a kako je i u zemljama članicama značajno pala potrošnja piva, domaće

pivare su suočene i sa ovim negativnim uticajem pandemije.

„To su ključni faktori koji su uticali na drastičan pad industrije piva tokom 2020. godine, a koji se nastavio i tokom prve polovine 2021. Gledano kroz brojeke, u odnosu na 2019. u prošloj godini zabeležen je pad od 7,19 odsto, pad izvoza od 10,05 odsto, pad potrošnje piva od 5,55 odsto, što je rezultiralo da se i ukupan državni prihod od pivskog sektora umanjio za čak 15,49 odsto“, naveo je Pavlović.

On smatra da su stroge mere Kriznog štaba bile apsolutno opravdane i da su doprinele sprečavanju širenja virusa. „Ono što je ohrabrujuće jeste da se, mesecima unazad, u Srbiji sprovodi aktivna vakcinacija stanovništva koja rezultira 'povratkom u normalu'. To podrazumeva i ponovno 'otvaranje' ugostiteljskih objekata i održavanje manifestacija, što će svakako imati pozitivan uticaj na posrnulu pivarsku industriju“, ocenio je Pavlović.

Za sada je teško izračunati koliko veliki broj festivala i okupljanja tokom letnjih meseci, kojima prisustvuju uglavnom mladi, može da poveća potrošnju piva, sokova i flaširane vode u poređenju sa stanjem od pre godinu dana. Ali malo ko je optimista da će se nazdravljati i gostiti jednako kao u letima pre

korone. Iako će dugo trajati oporavak tih industrija od pandemije, svakako je najvažnije da ne dođe do pogoršanja epidemiološke situacije i svakodnevnih iščekivanja odluka Kriznog štaba.

Udruženje pivara, stoga, svakodnevno šalje poruke potrošačima da nastave da budu odgovorni, ne samo u konzumaciji alkohola, već i u pridržavanju antiepidemijskih mera.

Članice tog udruženja - Apatinska pivara, Heineken Srbija, Carlsberg Srbija i Sladara Soufflet Srbija, po rečima Pavlovića, imaju otvoren dijalog sa Vladom Srbije, jer je samo kroz konstruktivne dogovore moguće da se, bar donekle, amortizuje negativan uticaj pandemije kako na sektor ugostiteljstva, tako i na pivarsku industriju.

U pivarskom sektoru i povezanim industrijama u Srbiji zaposleno je više od 12.000 ljudi, a koeficijent zaposlenosti od 0,32 radnih mesta na 1.000 hektolitara proizvedenog piva je iznad EU proseka.

Neophodne poreske olakšice

Članice Udruženja, kako ističe Pavlović, svoje pivo proizvode sa više od 80 odsto lokalnih sirovina, te od njihovog poslovanja zavisi i veliki broj lokalnih proizvođača.

„Upravo zbog svega toga predložimo mere koje imaju za cilj da očuvaju poslovanje malih i srednjih preduzeća u sektoru ugostiteljstva, da doprinesu oporavku poljuljanog ugostiteljskog i hotelijerskog sektora, kao i da obezbede stabilno poslovanje za pivarsku industriju koja kroz akcize i poreske prihode čini čak tri odsto ukupnog budžeta Srbije“, ukazao je Pavlović.

Govoreći o tome na koji način država može da pomogne pivarama, on je istakao da Srbija ima treći najveći negativni jaz između prosečnih prihoda i akciza u poređenju sa EU zemljama, kao i drugi najveći negativni jaz između prosečnih prihoda i akciza u off-trade cenama piva.

„Upravo je to područje u okviru koga možemo da komuniciramo sa državnim institucijama. Verujemo da će i država kroz različite mehanizme pružiti neophodnu podršku“, kazao je Pavlović.

Pivare su od Vlade Srbije tražile snižavanje PDV-a za ugostiteljske objekte na 10 odsto, zaustavljanje rasta akciza na piće i obezbeđivanje subvencija za deo zakupa koji plaćaju ugostitelji. Takve mere pogotovo bi pogodovale malim pivarama, koje imaju još lošiju prodaju u vreme pandemije, a nekima je smanjena i do 90 odsto.

Proizvođači bezalkoholnih pića takođe traže poreske olakšice, što bi im pomoglo da se posle korone vrate na „zelenu granu“. Tako je Udruženje proizvođača mineralnih voda ukazalo da je nepravedno što flaširana voda nije oporezovana kao druge osnovne namirnice, pa se na tu robu plaća PDV po stopi od 20 odsto, umesto upola manje.

Industrija mineralnih voda je u prvoj polovini 2020. godine imala pad prodaje od 10 odsto, dok je godinu ranije rast bio dva odsto. Slični su podaci i za običnu flaširanu vodu, a lošije su prošli proizvođači gaziranih i negaziranih sokova. Oni nerado pričaju o posledicama korone na njihovo poslovanje, ali se nadaju boljim vremenima. ●

